

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu
se primesc. Manuscripte
nu se retrimit.
INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
următorile Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Dukas Nachf.
Max Augenföld & Emerich Lesner.
Helmut Schalek. Rudolf Mosse.
A. Oppelke Nachf. Anton Oppelk.
In Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. In Ham-
burg: Maroly & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
riă garmond pe o colônă 6 or.
și 30 or. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tariful și învoială.
RECLAME pe pagina a 3.a o
seriă 10 or. sêu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminică 18)

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șese luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șese
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile poștale din țintu și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30, etagiu
I.: Pe un an 10 fl., pe șese
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un esemplu 5 or.
v. a. sêu 15 bani. — Așt abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 97.—Anul LXI.

Brașov, Duminică 3 (15) Mai.

1898.

3 (15) M a i ũ.

Închinăm vouă glorioșilor și neuitaților luptători pentru li-
bertatea și drepturile poporului român; vouă apostolilor înflăcă-
rați ai redeșteptării naționale, cari a-ți pășit cu curagiu și cu
bărbăția strămoșescă în fruntea strănepoților împlântați de divul
Traian între munții și văile Carpaților;

Închinăm vouă și memoriei vóstre scumpe aceste pagine,
spre sêrbătorirea marei zile în care ne-am revêdut, ne-am re-
găsit și ne-am îmbrățișat după vécuri de pribegire și rétăcire
prin întunecul vremurilor amare de servitute!

Priviți din ceriuri voi, cari ați trecut de aici dintre noi în
sferele luminoșe ale vecinicei dreptăți, și faceți ca iubirea vóstră
nemărginită pentru națiune, ce v'a încălđit și v'a însuflețit ne-
curmat pe câtă vreme ați împărtășit alături cu noi tóte bucuriile
și ați îndurat tóte amărăciunile acestei vieți, sê se cobóre, cu
voia Tatălui ceresc, în inimile nóstre, ca sê ne ridice sufletele,
sê ne îmbărbăteze și sê ne întărescă în luptele grele, ce ne mai
așteptă în calea și spre ținta cea mare și sfântă, ce ne-ați ară-
tat'o voi.

În schimb, noi, cari am rămas în urma vóstră stăruind și
muncind cu credință în brazda, pe care Senatul și Poporul ro-
mân adunat pe Câmpul Libertății a tras'o cu menirea sê aducă
pentru tóte timpurile róde bune și îmbelșugate națiunei nóstre
române, ne vom strădui a ne face vrednici de patriotismul, de
dragostea și de nobleța inimei, cu care voi v'ați luptat și v'ați
jertfit pentru binele nostru obștesc; și întăriți prin scumpa
vóstră amintire în credința și în speranța, ce punem în viitorul
națiunei române, nu vom șovăi nici un minut de a ține sus sté-
gul dreptului și al libertății nóstre naționale și de a-l apăra cu
bărbăția și cu devotament.

Așa sê ne ajute Dumnezeu!

SIMEON BÄRNUȚIU

la 2 (14) Maiu 1848.

Era pe la orele 10 ale dimineții frumoase și senine de 2 (14) Maiu 1848, tocmai acum cincideci de ani, când se afla „Senatul român“ în catedrala din Blășiș la o consultațiune asupra celor ce avea să facă adunarea națională română în ziua următoare. Totă românimea de față era adânc pătunsă de seriozitatea momentului celui mare. Tăcerea sărbătorască fű intreruptă mai întâiu în biserică de strigări: Bärnuțiu se vorbească, se audim pe Simion Bärnuțiu, trăsescă Bärnuțiu! Și poporul din afară a înțeles, că Simion Bärnuțiu și-a ridicat vocea puternică în senat, și fața-i îngrijată de-odată s'a înșeninat. Momentul mare și-a născut bărbatul cel mare, națiunea română și-a aflat pe Lamartin-ul cauzei sale!

Fericitul Simion Bärnuțiu spusă Românilor, două luni după-ce asigură Lamartine tot despre această pe Francesi, că „libertatea fără-cărei națiuni nu pöte fi decât națională, că libertatea fără de naționalitate nu se pöte înțelege nici la un popor de pe pământ și că fără de libertate națională, nu e cu putință cultură națională“.

Adevărul acestei sentințe a nemuritorului Bärnuțiu, ca și multe alte adevăruri din cele respicategate în memorabila sa cuvântare din 2 (14) Maiu 1848, ni-se arată astăzi mai mult ca orii și când în dubla lor valöree. Bärnuțiu, primul orator al senatului și poporului român din 1848, în momentul acela solemn și măreț nu a mai fost profesorul și juristul cel simplu și modest, ci trimisul de Providință bărbat al unei noue epöce române, viul organ al istoriei române și patriotice, încarnațiunea convicțiunilor naționali-politice române. Numai așa a putut să anunțe principiile fundamentale ale vieții și ale dezvoltării națiunei române pe vechiul ei pământ, numai așa a putut să spună ce aveau să facă Românii în acele împrejurări grele, numai așa putü să ceră dela adunare proclamarea ne-dependenței națiunei române de alte națiuni conlocuitorö și depunerea jurământului, ca simbol al uniunei națiunei române; ér când mai mulți din cei de față cređerä, că Bärnuțiu înțelege uniunea religioasă, ca să nu mai fiä uniți și neuniți, tot numai ca un trimis al ceriului le disse: „Scopul meu nu e a chiäma pe Romäni la unire confesională, ci la unire națională, cu care au fost uniți între sine Romäni și atunci, când nu erau pe pământ formele religiunilor celor de astăzi, și vor fi și când nu vor mai fi acestea. La această unire îi chiem eu pe Romäni cu totă seriozitatea, pentru-cä sunt convins din profundul inimei, că națiunea română nu s'a adunat aici, ca să se facă unită ori neunită, ci ca să se facă liberă înainte de töte, apoi cultă și fericită. Libertatea însă nu e legată, nici se cade a fi legată de o religiune séu de alta, ci trebuie să fiä comună tuturor religiunilor. Cel-ce légä libertatea de religiune, n'are idee nici de libertate, nici de religiune, și merită compätimire, ca

un fanatic, séu dispreț, ca un om rëutacios“.

Așa sosind ziua cea mare de 3 (15) Maiu, sub impresiunea pätunțötoarei cuvëntării a lui Simion Bärnuțiu, sub entusiasmul curat național, de care era pätuns poporul și intelința, măreța adunare națională de pe Cämpul Libertății declarä și proclamä națiunea română de na-

țiune de sine stätătoare și de parte întregitoare a Transilvaniei pe temeiul libertății egale, și întări legătura uniunei naționale prin un jurământ de credință cätträ împërat și marele principe, cätträ patriä și națiunea română. „De când e Ardealul nu s'a pus jurământ mai sfânt decât acesta; jurământul celor trei națiuni nu pöte sta față cu acest jurământ român“.

La 3 (15) Maiu 1848.

*Acăsta e ziua, în care Românul
Pätuns de chiämarea spiritului séu,
Iși scutură jugul impus de păgânul,
Ce n'avü nici lege, nici chiar Dumneșeu.*

*De ađi libertatea ș'amörea frätëscă
In pieptul națiunei române va fi,
Incät strănepotul sciind s'o mărëscă
Prin faptele sale, etern va nflori.*

*Märëță-i serbarea când fiil d'un sänge
Se légäntre sine prin viu jurământ,
A nu lăsa pradă, de rëi a-se fränge
Märirea străbună și dreptul cuvânt.*

*De astăzi blästëmul contras din vechime
S'a șters ca și umbra, ca norii prin vânt,
Frumösă ca flörea resarți Romänime
Pe brațele gloriei, în vechiu-ți pământ.*

Andrieu Muresianu.

SIMEON BÄRNUȚIU
născ. 1808 — † 1864.

Adunanta națională română din Blășiș.

(Din „Gazeta de Transilvania“ anul al 11-lea, Nrii 39 și 40 dela 13 și 17 Maiu. 1848).

Sburătorölele de sub cerü, tär-tötoarele pe pământ se adunä spre a face împreună câte n'ar putä face singurä nici una din ele. Vă puteti voi aduna, a vă consulta împreună asupra binelui vostru, spre a vă apëra de puturöle, a vă căștiga vre o ușurare a sarcinelor vöstre? Și decât nu putți, cum sunteți voi liberi? (La Menais cuvintele unui credincios).

Dilele din 3, 4, 5 Maiu c. v. vor face epöcă în istoria Romänilor. Dreptul de adunări politice număröse era până acum recunoscut și practicat numai în statele adevărat libere, în republica nord-americană, în Britania ș. a. De același drept locuitorii Ungariei începură a se folosi dela 15 Mart., ér Maghiarii transilvanți dela 22 Mart. încöce. Noua constituțiune a monarhiei austriace garantisa tuturor popörelor dreptul de adunări și consultări libere. De aci ar urma, că adunanta nöstră din Blășiș n'ar fi ceva lucru extra-ordinar. Totuși aceeași, privită din alte puncturi de vedere, are în ochii nöstri o însemnatate pe atât de mare, pe cât rezultatele ei deocamdată nu se pot precacala de nimeni.

Pärinții nöstri încă pe la 1791 ceruserä congress național, pentru-ca și Romänil transilvan să mai delibere odată despre sörtöa și pozițiunea sa, să-și descopere dorințele și pretensiunile sale, așa precum le simția și le cunoscea. O așteptare de 57 ani ne apăsa greu.

În lunile din urmă, pe când căți-va Romäni medita și se consulta între sine în tăcere, cum s'ar putä mijloci un congress național recunoscut și de guvern și de celelalte națiuni, junimea nöstră încälđită de sfântul foc al naționalității, răzimată pe sus atinsul drept de adunare, nu întârđiä de a motiva de-a dreptul o adunantă pe Dumineca Tomii la Blășiș. Guvernul țerei afländ de acest plan, gräbi să apuce el însu și frënele, să puse în corespondență de-apröpe cu episcopiile romäne. Insă episcopul din Blășiș dechiarä guvernului, că nici un mijloc altul ce a împăca pe poporul român, n'ar fi decât numai concederea unei adunante. Guvernul, după öreșcarii greutăți înläturate, se induplecă, însă cu acea țermurire, ca numai partea așa numită înțelegătoare din clerul și din mirenii să se adune, măsurä, carea pe lângă nespusa sete de libertate simțită mai virtos de popor, era nepracticabilă, precum se și arätä mai în urmă. Așa guvernul, prin vre-öb decretä îndreptate cätträ episcopii, dete adu-

nanței Romänilor formă cu totul legală și o recunoscu de adunantă națională, tocmai precum doriä de mult în secret inimele tuturor Romänilor.

Sämbätä la 1 Maiu sosi și episcopul dela Sibiu Dn. Andreiș Șaguna, însoțit de un frumos număr de preoți și mirenii, primit de o deputațiune tocmai la Mänärädia, și trase drept în reședința episcopöscă. Duminecă după sf. liturgiä D-nii episcopii Ioan Lemeni și Andrei Șaguna, eșind în mijlocul öcilor de mi, märturisirä, că Prea sf. Sale sunt frați, nu din vre-o fățariä, ci frați în Christos, frați Romäni, frați, cari provöcă pe tot Romänil a uita ori-ce neplăceri trecute și a-se privi cu töții de frați, precum sunt ai lor episcopi. Cuvëntul rostit în acest înțeles de D-n episcop A. Șaguna făcu impresiune förte bună, tăiä și calea mai multor presupunerii și temeri deserte. Pentru un scop atât de mare și frumos, cum era al acestei adunante, era să se înlätüre din inimile tuturor ori care alte interese particulare.

Duminecă în biserica catedrală se ținurä două conferințe pragätitoare între partea întelegintă. D-n Simion Bärnuțiu, prin o lämuritoare și critică deducere istorică a stării Romänilor în Ardeal, dede direcțiune și nutremënt debaterilor despre naționalitatea și drepturile limbei Romänilor. În conf-runța de după amëđi steterä și episcopii de față. Intr'aceea poporul, care impluse piéța și al cărui număr până Luni după söcotöla mai multor crescuse la 40 mi, condus și învățat de căti-va junii advocați și canceliști, se purtä cu atäta liniște și ascultare, cât însufflä cea mai do-ită încredere pentru tot cursul debaterilor următoare, cum și respect și recunos-cere în ochii altor națiuni, dintre care încă veniserä mai mulți inși, ca ascultători; nici o cërtä, nici o amëfire prin beutură spirituosă nu se vedü în töte acele patru öile. — Ostășimeä, pedestrime, cälärime, artileriä (două tunuri), concentrată la Blășiș și împrejur în număr de 740 capete, ori când se arätä, era primită de cätträ popor cu cele mai sgomötöse vivaturi, încät aceeași nu avü în loc nici o trebä alta, decât a da salve la închiderea adunantei. Între bărbatii de întelegință, cauza avocatului Fr. Micheș, cum și a doi preoți prinși și publicarea dreptului statariu, fű singurul prilej, la care se manifestä un necaz și în-verșurare, precum merita natura lucrului. O comisiune în ședința preliminară compuse o petițiune cätträ r. guvern pentru scäparea lui Micheș. În 3/15 Maiu după sf. liturgiä și chemarea intr'ajutor a sf. spirit prin D-n episcop Ioan Lemeni cun-jurat de mai mulți preoți, la 9^{1/2} ceasuri o deputațiune alesă de adunantă chemä pe D-nii comisarii guvernali, Ludovic Sabo consiliarul și b. Nicolae Banfi supremul comite, cari și venirä în costum de paradä cu säbiile încinse. Dela masa așețată pe stradä dinaintea bisericei se ceti decretul guvernial pentru deschiderea adunării, apoi instrucțiunile date de r. guvern, care ne asigurä consultarea liberä, prescrie tot-odată că tot ce se va vorbi să purcädä din credință cätträ monarhul și respect cätträ mai mari, însufflä tot-odată poporului nădejde bună, că națiunea română în scurt va dobëndi tot ce purcede din principiul libertății, egalității și frätietății. După depärtarea comisariilor, sculändu-se cu töții, mer-serä în pratul din sus de Blășiș, unde pe lângă D-nii episcopi numii presidentii ai adunării și primii cu bucuriä de cätträ popor, se mai aleserä doi vice-presidentii: Simion Bärnuțiu și Georgiu Barițiu, apoi 10 secretari: Canonicul Timoteiü Cipariü, protopopul Ioan Popasu, A. Treb. Laurian, Paul Dunca, Petru Maniü, Ioan Bob, Georgii Anghial, Ioan Bran, Dimitrie Boer și Iacob Bologna.

La o rugäciune făcută în cämp pentru împëratul, fű chemat și D-n general Șurter, care și reportä voturile Romänilor cätträ Escl. Sa D-n comandant general B. Puchner, cum și D-nii comisarii cätträ r. guvern.

Acuma debaterile ședinței li se deschiserä prin presidentii. Lucrările îi fuserä acestea:

a) Locul unde se țin adunarea se numi pentru tot-deuna Câmpul Libertății.

b) Națiunea română se dechiară, că vră a rămâne pururea statornică, credincioasă împăratului Austriei, care este și rege al Ungariei și m. principe al Transilvaniei, și augustei case austriace.

c) Națiunea română se dechiară și se prochiemă pe sine națiune de sine stătătoare și parte întregitoare a Transilvaniei, pe temeiul libertății egale

d) Națiunea română depuse jurământul credinței către patriă și către națiunea română. Acest jurământ îl depuse întreaga adunare a Românilor cu totă solemnitatea sub stindardul împărătesc negru și galbin și sub cel român albastru, roșu și alb.

e) Se cetii de pe tribună rugăminte compusă pentru scăparea avocatului F. Micheș, carea apoi după amiazi se purisă și se înaintă prin comisari.

În totă ședința I. debaterile fuseră vii, entusiastice și prea puțin curmate prin opozițiunii, căci tot ce se vorbea, era numai nouă întărirea a adevărilor propuse de unul, recunoscute de toți.

Ședința II se desfășură pe Marți la 8 ore.

În ședința II din 16 (4) Maiu, după ce Dn episcop Ioan Lemeni dechiară în fața adunării, că venind printre popor, l'ar fi auzit pe acesta strigând, că nu voese uniunea Transilvaniei cu Ungaria, Prea sf. Sa încheiă în scurt, că astă-dată uniunea nică-decum nu s'ar putea lua la debateri; respinse tot-odată unele cărtiri, arătând prin hârtii oficiale, că adunarea o mijloci însuși Pr. Sa dela guvern. După acesta se cetii, se îndreptă și se aprobă protocolul de ieri, cu care ocaziune câți-va oratori se întinseră asupra unor specialități, ér anumit se desfășurară pricinele, pentru cari națiunea română nu află cu cale a-se lăsa în debateri asupra uniunii cu Ungaria până când nu-și va ave ai săi deputați pe scaunele dietei. Ci fiind-că timpul nainta fără rezultate, se cetiră puncturile petițiunii, ce era a se subțerne atât împăratului, cât și dietei, la care își putea face or-cine reflexiunile sale, precum se și întâmplă, căci ele se analisară unul câte unul și fuseră primite de către popor cu entuziasm și unanimitate, încât ori-ce opozițiune ar fi trebuit să amuțescă. Anume la aducerea aminte despre vechiul drept al Românilor de a ave metropolă (scaunul ei la Alba-Carolina) și sinod anual general, se proclamă de popor metropolia română transilvană cu aplaus unanim, smulgându-se de sub ori-ce influență a primatului din Strigon, asemenea se smulse și episcopia Sibiului de sub a Carlovițului. Dogmele rămân; iurisdicțiua se restringe. Pentru ștergerea iobăgiei poporul promise, că va mai aștepta până la sancționarea monarhului, ce este să urmeze încă în cursul dietei de acum. Trei oratori vorbiră și în privirea asupra lor din pământul regesc, dintre cari unul ceru și o comisiune mestecată neinteresată pentru regularea hotarelor și restaurarea în drepturile vechi, peste tot egalitatea perfectă; se atinse și starea dominiurilor, câte se află în mâinile națiunii săseșor, date ei cu condițiune de a păși granița, pe carea însă astăzi o pădesc Români și Secuii ș. a. ș. a.

După-ce se primiră toate punctele petițiunii de adunare, se propuse alegerea a două deputați, dintre cari una de 30 persoane să mergă cu cererea Românilor la împăratul, ér alta de vre-o 100 să-o ducă la dietă. Presidente celui aale la Viena fu ales D-n episcop Andrei Șaguna, ér al celui dela Clușiu D-n episcop Ioan Lemeni*. În urmă se alese un comitet permanent, ca de 12 bărbați, care să-și aibă al său scaun în Sibiu sub președința episcopului și vice-președința lui Simion Barnuțiu.

O ploie furtunose și mănôsă mană adunarea în oraș pe la 1/2 ceas.

În ședința III de Mercuri, ținută în piață dinaintea bisericei, se cetii protocolul întreg, îndreptându-se în unele puncturi după observațiunile făcute de unii și primite de către adunarea. Se mai propuseră și alte

*) Deputațiunea de 30 porni pe la 19 și 20 Maiu n

lucruri frumoase, cum: ridicarea unui monument în Câmpul Libertății, răsplata tinerilor ostenitori întru deșteptarea și conducerea poporului, colecte spre întemplinerea spuselor trebuincioase. Catalogul deputaților se cetii din nou și se mai adause.

La 1/2 după amiazi D-nii comisari guverniali veniră în mijlocul adunării și cu un cuvânt scurt o închiseră, recunoscând cu multă plăcere buna și serioasă purtare a poporului și promițând recomandarea causei române. D-nii episcopi mai cuvântară amândoi către popor, dându-le binecuvântarea spre a merge în pace. Imnul împăratului de cântat fu însoțit de salvele tunurilor.

De Duminecă până Mercuri steteră mai multe mese întinse atât în reședința episcopescă, cât și în seminar și la o casă privată, la care se da prânz gratis pe lângă arătarea de bilete. Liberalitatea D-lui Episcop se arată și astă-dată ca tot deuna cătră oșpeții săi; d-nii canonici încă nu lipsiră a pune totă silența spre a înlesni trecerea în loc a bărbaților de intelegință. Pentru cei mai lipsiți din popor încă se

făc o colectă, ca de 500 fl., re'impărțindu-se câte 10 cr. de om.

Purtarea junimii noastre literare și cultivate fū în adevăr de model; modestia ei ne opresce a-o coperi cu laude; destul că ținerea poporului în cea mai deplină liniște și ascultă-e, întetirea lucrurilor, căte erau a se pune pe hârtia, moderatele serenade pe la episcopi și alți câți-va bărbați, cum și iluminarea orașului sunt rezultate ale ostenelei junilor noștri. Dea ceriul, ca venitorul nostru să fiă consolidat într'ênșii.

Se mai vorbim și de toasteri! Aceleași fuseră multe și sincere, începând dela monarhul și casa domnitore, până la persoanele primare stătătore în fruntea trebilor publice, până la națiunii și regei, ș. a. ș. a. — Ori-ce discanturi se vor fi ivit în tonul întâlnirilor din Blașiu în ceasurile dintăi, se absorbiră curând prin categorica tendință a unei maiorități impuitoare și sănătoase cătră scopul național cu înlăturarea tuturor particularităților. Dacă mai rămase vre-o neintelegere, pricina este, că Români până acum nu avură prilej a se cunoșce între sine, a conversa mai des și mai de aproape.

Testamentul lui Iancu.

„Ultima mea voință!

„Unicul dor al vieții mele e, să-mi ved națiunea mea fericită, pentru care după puteri am și lucrat până acuma, durere fără mult succes, ba tocmai acuma cu întristare ved, că speranțele mele și jertfa adusă se prefac în nimica.

„Nu știu câte zile mai pot ave; un fel de presimțire îmi pare că mi-ar spune, că viitorul este nesigur. Voesc dera și hotărit dispun, ca după mórteia mea, totă averea mea mișcătore și nemișcătore să trecă în folosul națiunii, pentru ajutor la înființarea unei academii de drepturi; tare credând, că luptătorii cu arma legii vor pute scote drepturile națiunii mele.

Câmpieni, 20 Decemvre 1850.

Avram Iancu m. p.,
advocat și prefect emerit*.

Puncturile națiunii române transilvane,

votate în adunarea națională dela Blașiu în 15—17 Maiu cãl. n. 1848.

(Din „Folia pentru minte, inimă și literatură“
Nr. 20 de Lunii 17 Maiu 1848.)

1) Națiunea română răzimată pe principiul libertății, egalității și fraternității, pretinde independența sa națională în respectul politic, ca să figureze în numele său ca națiune română, să-și aibă reprezentanții săi la dieta țării în proporțiune cu numărul său, să-și aibă dregători săi în toate ramurile administrative, judecătorești și militare în aceeași proporțiune, să se servescă cu limba sa în toate trebile, ce se ating de dēnsa, atât în legislațiune cât și în administrațiune. Ea pretinde pe tot anul o adunare națională generală. — La acestea s'au adaus, că de aci înainte în lucrările legale ale celor-lalte națiuni transilvane și în limbele lor, Români să se numescă români, ér nu Oláh, Walach și Bloch.

2) Națiunea română pretinde, ca biserica română, fără distincțiune de confesiune, să fiă și să rămână liberă, independentă dela ori care altă biserică, egală în drepturi și folose cu cele-lalte biserici ale Transilvaniei. Ea cere restabilirea mitropoliei române și a sinodului general anual după vechiul drept, în care sinod să fiă deputați bisericesci și mirenesci. În același sinod să se alegă și episcopii români liber prin majoritatea voturilor fără candidație.

(La aducerea aminte despre vechiul drept al Românilor de-a ave mitropolie și sinod general anual, s'a proclamat de popor mitropolia română transilvană cu aplaus unanim. Dacă episcopii celor-lalte națiuni și confesiuni vor ave pe venitoriu scaun în dietă, ca reprezentanți ai bisericii lor, și dacă capitulurile lor vor fi reprezentate, națiunea română cere aceleași drepturi pentru episcopii și capitulurile lor.)

3) Națiunea română, ajungând la conșciința drepturilor individuale, cere fără întârziere desființarea de iobăgie fără nici o despăgubire din partea țăranilor iobagi atât în comitate cât și în districte, scaune și granița militară. Ea cere tot-de-odată și desființarea dișmelor, ca a unui mijloc de contribuire împedecătoare economiei.

4) Națiunea română pofteste libertatea industrială și comercială cu ridicarea țăhurilor și a privilegiurilor și a tuturor pedecilor și stavilelor cu țările convecine, de care se ține desființarea vămilor la granița.

5) Națiunea română poftesce, ca dajdea ce s'a pus dela un timp încoce asupra vitelor, care din pricina strimtorii hotarelor gremiale se țin și se nasc în țările vecine cu mari cheltuelt și nespuse greutate și însuși cu pericolul vieții, ca o vederată pedecă a industriei și a comerțului

AVRAM IANCU

născ. 1824—† 1872.

Iancu și punctele națiunii române.

Avram Iancu, eroul Munților, a fost, putem dice cu drept cuvânt, conducătorul junimei române în mișcarea din primăvara anului 1848. Atât la Dumineca Tomii, cât și în ziua de 3 (15) Maiu el era, după Barnuțiu, cel mai popular dintre tribunii poporului.

La adunarea din 3 (15) Maiu Avram Iancu a sosit stând în fruntea a 10,000 de Moși și la sosirea sa pe Câmpul Libertății au fost primiți c'o însuflețire ne mai pomenită de către cei-ce erau deja întruniți. Tot la această mare adunare Iancu a fost ales membru în comitetul națiunii.

Cât de serios a înțeles Iancu hotăririile luate de adunarea din Blașiu și cât de mult ținea el la celea 16 puncte și stăruia ca să ție totă națiunea, se pôte vedé din scrisoarea, ce a adresat'o în 15 Iunie v. 1849 din Câmpeni, unde era cartierul său general, ablegatului dietal din Biharia Ioan Gozman, pe care-l puse Kossuth să caute a-l împăca cu Iancu și care se oferia împreună cu soții săi români din dietă „cu cea mai mare dragoste și însuflețire“ a fi mijlocitori între Iancu cu Români și dieta țării.

Iancu a răspuns numitului deputat între altele:

„Să nu fiți miei la credință înșelându-vă, că noi am fi orbe instrumente ale Camarillei... nu, domnilor, nu! Noi suntem omienii libertății!... Pentru asta ne-am vârsat și suntem hotărâți a-ne vârsa sângele până la ultimul Român. Brațele noastre din 15 Maiu ale anului trecut până la ora cea fatală, deschise au stat, ne-am oferit fraților Maghiari de cei mai sinceri amici pentru toate adversitățile timpurilor viitoare, numai să ne garanteze naționalitatea pe temeiul dreptului egal. Dumniilor însă în loc de a-ne dobândi inima prin aceste mijloce, în loc de a dobândi inima unui popor compact din mai multe milioane, întrebunțară sbiciul teroric, și așa siliți ne retraserăm îndărăt...

„Trebuie să ve fiă cunoscute d-vostre doririle națiunii concepte într'una petițiune în 15 Maiu an. tr. în Câmpul Libertății și așternute la dieta țării în Clușiu și Peșta...

„Punctele petițiunii noastre la cercați, spuneți lui Kossuth și ascerneți-le înainte mărteii diete manifestând, că dela aceea nu ne putem abate, nici alte puncte a face nu suntem în stare, deore-ce aici noi nu formăm națiunea întrégă, ér ca parte al aceiași, la astfel de tractate nu ne putem sloboși, temându-ne de înșelăciunile, care într'atatea rëndurî ne plesni fruntea.

„Rămânem dera statornici pe lângă punctele petițiunii din 15 Maiu al an. tr. alcătuite de totă națiunea“...

activ, se se ștergă cu totul și tractatele care s'au încheiat între înalta casă austriacă, porta otomană și principatele române pentru economia vitelor, se se pădescă cu totă scumpătatea.

6) Națiunea română cere desființarea dișmei, adică a dăciuelei (Zehendt) metalor create în patria acesta, care dăciuelă e o adevărată pedecă pentru lucrarea minelor. La toți proprietarii de fodine se li-se dea același drept în privința măsurii hotarului fodinei.

7) Națiunea română cere libertatea de a vorbi, de a scrie și a tipări fără nici o cenzură, prin urmare pretinde libertatea tiparului pentru orî ce publicare de cărți, de jurnale și de altele, fără sarcina cea grea a cautiunii, care se nu se cêră nici dela jurnaliștii, nici dela tipografii.

8) Națiunea română cere asigurarea libertății personale; niminea se nu se potă prinde supt vre'un pretest politic. Cu acesta dimpreună cere libertatea adunărilor, ca ômenii se nu cadă la nici un prepus, decă se adună numai ca se vorbescă și se se înțelégă în pace.

9) Națiunea română cere tribunal de jurați (Jurye) cu publicitate, în cari procesele se se facă verbale.

10) Națiunea română cere înarmarea poporului, séu gardă națională spre apărarea țerei înlăuntru și din afară. Miliția română sé-sî aibă ofițerii sei români.*

11) Națiunea română cere denumirea unei comisii mixte compusă din Români și alte națiuni transilvane pentru cercetarea cauzelor de mequine, ale moșilor și pădurilor, de ocuparea pământului comun și a sesiunilor coloniale și alte câte se țin de categoria acesta.

12) Națiunea română cere dotarea clerului român întreg din casa statului, în toama cu clerurile celorlalte națiuni.

13) Națiunea română cere înființarea școlilor române pe la tôte satele și orașele, a gimnasiilor române, a institutelor militare și tehnice și a seminarilor preoțesci, precum și a unei universități române dotate din casa statului în proporțiunea poporului contribuent, în dreptul deplin de a-sî alege directorii și profesorii și de a-sî sistemisa învățăturile după un plan școlastic și cu libertate de a învăța (docere.)

14) Națiunea română pretinde purtarea comună a sarcinelor publice după starea și averea fiacăruia, și ștergerea privilegiurilor.

15) Națiunea română poftesce, ca se se facă o constituțiune nouă pentru Transilvania prin o adunare constituantă din națiunile țerei, care constituțiune se se întemeieze pe principiile dreptății, libertății, egalității și fraternității, se se lucreze codici nouti de legi civile, criminale, comerciale ș. a. tot după acelea principi.

16) Națiunea română cere, ca conlocuitorii națiunii nici decum se nu ia la desbatere cauza uniunii Transilvaniei cu Ungaria, până când națiunea română nu va fi națiune constituită și organizată cu vot deliberativ și decisiv, reprezentată în camera legislativă; êr din contră, decă dieta Transilvaniei ar voi totuși a-se slobođi la pertractarea aceleiași uniunii de noi fără de noi, atunci națiunea română protesteză cu solemnitate.

Forma jurământului,

pus de adunarea generală a nației române în Câmpul Libertății la Blăși în 3 Maiu 1848.

(„Din „Fôia pentru minte, inimă și literatură“ Nr. 20 din 1848).“

Eu N. N. jur în numele Tatălui și al Fiului și al sf. duh Dumneđeului celui viu, cumcă voi fi pururea credincios împăratului Austriei și marelui principe al Ardealului Ferdinand I. și augustei case austriace; amioilor Maiestății și ai patriei voi fi amic, și inamicilor inimic; cumcă ca Român voi susține totdeauna națiunea

* La acest punct se vorbiră multe în favoarea grănițierilor români.

noastră română pe calea dreptă și legiută, și o voi apăra cu tôte puterile în contra rî-cărui atac și asupririi; nu voi lucra nici-odată în contra drepturilor și a intereselor națiunii române, ci voi și ținea și voi apăra legea și limba noastră română, precum și libertatea, egalitatea și frățietatea; pe aceste pricine voi respecta tôte națiunile ardeleni, poftind egală res-

pectare dela dênsele, nu voi încerca se asupresc pre nimenea, dér nici nu voi suferi se ne asuprescă nimenea; voi lucra după putință la desființarea iobăgiei, la emanciparea industriei și a comerciului, la păđirea dreptății, la înaintarea binelui umanității, al națiunii române și al patriei noastre. Așa se-mi ajute Dumneđeu și se-mi dea mângăerea sufletului meu, Amin.

RĚSUNET

de ANDREIU MUREȘIANU,

publicat pe pag. 200 a „Fôia pentru minte, inimă și literatură“ Nr. 25 dela 21 Iunie 1848.

200

Р Ѣ С Ъ Н Е Т.
Децьдъ гьтє ромъне дин комна чел де мърте,
Дл каре ре адръчирь персарий де тирани!
Азъм, орї нїчї одатъ кроуше'дї алтъ сърте,
Ла кареа сь се 'наине луй крзїл тїл дьсманї!
Азъм, орї нїчї одатъ сь дъм дозевї ла леме,
К'н асте пнїл маї крїне лї сьне де поман,
Шї к'н а пбстєрє пентрї пстєрїл кь сал и пнїне
Трїмѣстєр де понал, зї исме де Трапан.

Длаад'дї латэ орасте, пї лавт' 'н ұїсп де тїне
Кам стаї на вразї дн мнїге вблїнї есте де мї!
Бн глас еї маї адръчїрє шї сар на лнїл дн стїне
Бьтрьл, вьрзїл, жєлї, тїнерї дн мсоул шї дн
къмнїл!

Прїаїлї тьреде вьрєте, Мїхалс, Цееан, Корвїне
Ла палїа ромънї, лїлї пострїлї стрьвеподї!
Кь вьрзєле армате, кь оеклї востр' 'н вїне,
Вїагь 'н лївертате, орї мърте стрїрє тогї!
Не вої вь нїмїчїрє а нїсметь рьстате
Шї брвэ пєспїрє ла Мїлкоє луй Карпанї!
Дар ної пьтєрїлї ла свелег де сьнїта лївертате,
Жьрьт, кь вом да мьза, сь еїл пьрзєреорадї!

О мамъ пьдєвїтє дєла Мїхалс чєл маре
Претїде дєла фїлїл азї мьлє д'ажьтєр,
Шї вьстєт'єлє кь лакрїлї дн оул, не орї шїкарє
Дн астрєлїс де пєрїкьл се флєк вьлзєтєр.

Дє фьлєрє сь пєарь, дє трїснер шї пнчюс
Орї карє с'ар рєтранє дїл глорїсєкь лок,
Бьлн палїа сьл мамъ кь їнїма дїбюс
Ва чєре ка сь трєчєт прїл салїє шї оок.

Нажнєсє вьтаранлї вьрарєлї семїзанє,
А кьрлї лїлї фьлєкє шї вьлї лє маї сїмїлї;
Азъм се вьрї вьстэ дн вьтрєлє стрьвзлє;
Дар мартєв не є Домнєл, кь вїл лє о прїїлїл.

Нажнєсє дєспотїкєлє л'в'тєрага лїл ораїо,
А кьрлї жєр дїл вєакрїлї ка вїлєл'лї пєрїтлї;
Азъм се 'пєарь крзїлї дн брвэ лор трєфїе,
Сь не рьлїаскь їлїма; дар мортїлї псмаї о дъм!

Ромънї дн пєарт вьлїсрї, азъм, орї нїчї одатъ
Бнїдїз дн азъм, вьїлїз 'н сїмїлї!
Стрїагїлї дн лєме ларгє кь Дєндрєаї фєрэгє,
Прїл їнтрїлї лї сал, вїлєне вьлєтїрї!
Прєодї, кь врзчєа 'н арєпте, кьлї бсєрє є прєїлїлї,
Дєкалї лївертате, шї скєплє еї прєа сьнїт!
Мьрїл маї вїне 'н лєптє, кь глорїє дєпїлїл,
Дєкьт сь еїл склєвїлїрїлї дн вькїл пост пьт'єтлї!

REDACTOR GEORGIE BARICZ. EDITOR JOAN GOTT.

ARDEALULUI.

Frumos te-a mai împodobit
Părintele ceresc,
Ardealul nostru mult iubit,
Scump lăgăn părintesc!

Mănose câmpuri, măndre văi
In sînu-ți a întins,
C'un falcnic brău de munți stăncoși
Măreț mi-te-a încins.

In miețul tău de preț nespus
Ascuns'a mii comori,
Cu codri munții ți-a 'mbrăcat,
Ș'a tale văi cu flori.

Și rîuri limpezi, viu cristal,
Din sînu-ți a pornit
Și ntr'ale lumii patru părți
Ca dar le-a împărțit.

Și cătră ceruri te-a nălțat,
Stăpân pe depărtări,
Cu fală 'n juru-ți se privesci,
Tu țeră între țeri!

Și ncăpător mi-te-a croit,
De nemuri primitor,
Să dai sălaș și adăpost
Și hrană tuturor.

Să fii în lume a voit
Un cuib de fericiri,
Dovadă viie pe pământ
De-a lui cerescî iubiri.

Dar ah, prea sfântă vrerea lui
Cum sôrtea o-a schimbat
Și cât amar și cât năcaz
Mereu te-a cercetat!

Ah, câte vécuri pe-al tău plaiu
Mereu am suferit,
Și cât ai noștri bieți strămoși
La sînu-ți au jelit!

De câte-orî al tău pământ
Cu sânger au udat,
Seninu-ți cer de câte-orî
De lacrimi s'a 'norat!

De grea robie vécuri lungi
Să 'ndure le-a fost scris,
Și rare-orî un cer mai blând
O clipă le-a suris.

Dér orî și cât au suferit,
Ei nu te-au blăstemat,
Ci dî de dî și an de an
Mai cald te-a 'mbrățișat.

Și decă sôrtea 'n viitor
Tot chin ne-o réndui,
O clipă nu vom înceta
Ca eî a te iubi.

Și 'ntemnițări și schingiurî
Și noi vom îndura,
Dér nici-când nu ne-om deslîpi
De sfântă gliă ta.

Și cel din urmă-al nostru gând
Spre tine-o fi țințit,
Ardealul nostru, lăgăn scump,
Dér mult nenorocit!
Brașov, Maiu 1898.

Andreiu Bărzeanu.

Reminiscințe dela marea adunare.

Mare și în vecl neuitată este amintirea ta, dî luminosă de 3 (15) Maiu 1848!

Sóre strălucitor te-ai înălțat pe orizontul cernit al națiunii române asuprite de vécuri, și razele sórelui tēu au alungat cu putere negura ghetosă a sclăviei.

Salutăm cu evlavie amintirea ta, frunți și genuchi închinăm umbrelor mărețe ale eroilor, cari au făcut și condus marea ta adunare!

Fii salutată, fi binecuvântată sfântă dî de libertate și de frăție, dî mare a redșteptării și desrobirei noastre naționale!

* * *

Adunarea dela 3 (15) Maiu 1848 a fost atât de numărósă, atât de mărețā, încât așa ceva Români dela descălecarea lor n'au avut, n'au mai vēđut.

Deși stăpânirea luase măsurī, ca poporul se nu ia parte nici la adunarea din Dumineca Tomii, nici la aceea din 3 (15) Maiu, totuși — după mărturisirile tuturor scriitorilor noștri contimporani — mii de Români erau adunați și la Dumineca Tomii pe câmpia Blășului, cari duceau în triumf pe Bărnუiu, manifestând în cel mai imposant mod dorul lor de libertate.

Cei-ce, cu lupte mari și piedeci număróse, au fost la Dumineca Tomii în Blășiu, reintorcendu-se pe la casele lor s'au făcut tot atâți apostoli și propovăduitori ai mării adunări, ce avea să urmeze la 3 (15) Maiu.

De când e țera Ardealului mișcare și agitațiā ca acesta nu s'a mai făcut, „nici mai puternicā, nici mai cutezătoare, nici în spirit mai de pace și libertate“ — ęice P. Ilarianu.

Ungurii vēđend mișcarea Românilor se făceau luntre și punte a zăđarnicī participarea poporului la adunarea cea mare. Însuși guvernul își puse în cumpănă tótā influința, ca să împiedece un rezultat al ei în sens național politic; print' o hârtie cu data de 5 Maiu făcū imputări episcopilor, că „de ce au chīamat în unul și același loc și pe unīți și pe neunīți?“

Tôte măsurile și amenințările guvernului și ale Ungurilor mari și mici, slusbași și neslusbași însę, au fost zăđarnicite de însuflețirea puternicā a junimei române cu care predica poporului în tótā țera evangelia libertății naționale și-l îndemna, că decă vrē se fiā națiune liberă, atunci se alerge la Blășiu, înfruntând chiar și primejdia morții. „Sburătoarele de sub ceriu, tiritórele pe pământ se adună, spre a face împreună cât n'ar putē face singurā nici una din ele; de ce se nu vē adunați și voi pentru a-vē sfātu asupra binelui vostru, pentru a-vē apōra drepturile, a vē căștiga o ușurare a sarcinelor?... Veniți la Blășiu cu toții, veniți se spunem, că nu mai suntem iobagi, ci vrem se fim națiune liberă“.

Astfel învăța și predica tinerimea cătră popor.

Și învățăturile ei n'au căđut în pământ sterp, ci la inimī insetate după o sórte mai bunā, mai ferice.

Din cele mai depărtate locuri ale țerii Ardealului: cu merindea în spate, cu pieptul aprins de dorul libertății naționale; cu tinerii conducători în frunte, în frunte cu preoții cei mulți; cu speranța în Dumneđeu și într'un viitor mai frumos al Românilor; înfruntând tôte piedecile, tôte amăgirile, tôte amenințările inamicilor, prin apă și pe sub furci trecend, mergeau Români cu miile la marea adunare. Mulți furā bātui și închiși, ca se nu mērgā; alții se întorceau îndērēt cu inima sfășiatā de durere, pentru-cā nu puteau trece apele Murășului, Arieșului, Těrnaveilor, din causā că dușmanii rupserā podurile — ęice Papiu Ilarianu.

Ėtā ce ne spune un alt luptător dela 48, V. Moldovan, în Memoriile sale: „Tărđiu după amiazā am ajuns în hula Șeuliei (plecase din Chirileu). Aci ne-am urcat pe cea mai înaltā culme și am căutat împrejur. Nici înainte, nici îndērēt nu vedeam unde e fruntea și unde e códa poporului, ci cât cuprindeau ochii nu vedeam decăt Români.... De pe dēlul Cetățїi-de-Baltā se vede valea Těrnavei-mici. Tot aceeași

privele. Şesul plin cu popor, de pe toate delurile şi colinele curgeau Români în cete mari numeroase. Vădându-le omul, îi se părea, că au înviat din morţi şi grăbesc la Blaşiu, ca să vadă ziua libertăţii cu al căreia dor le-a expirat sufletul.

Şi mai departe: „Decă ne-am scoborit în şesul Târnavei, n'am mai putut vedea nimic de popor; când drumul se ridica pe vre-o colină, nu vedeai nici fruntea, nici coda; trecând pe lângă păduri, toţi s'au fost împodobit cu frunze verzi, entuziasmul nu mai avea margini... Suind la Sâncel către Blaşiu se auzia un glas murmurător, cum răsună în apropiere un clopot mare, după-ce a încetat a-l mai trage. Să fi putut am fi sburat, ca să ne întâlnim cu prietenii, să ne îmbrăţişăm cu eroii, care au făcut această adunare, ca şi care n'a mai văzut ochiul Românului.”

* * *

Deja de Sâmbătă sosisă la Blaşiu Ianuşi şi Buteanu cu Muntenii, Moldovanii cu Mureşenii, Târnavenii şi Câmpenii; curgea poporul din toate părţile şi se revărta ca valurile unui ocean puternic către istoricul oraşel — toţi împenaţi cu frunze şi cu flori de primăvară, cu stéguri naţionale şi în inimă cu flacăra sfântă a dorului de libertate şi neatârnare.

Duminea 2 (14) Mai în dorul de zi piaţa cea în patru-unguri a Blaşiuului gema de mulţimea poporului adunat. Un neastâmpăr cuprinsese miile de popor, el doria să audă învăţăturile acelor Români de ale căror nume auzise. Înţelegând de această dorinţă, câţiva dintre tribunii şi oratorii dela Duminea Tomii s'au urcat pe pietrele de dinaintea mănăstirii, şi când mulţimea îi văzdu, un „vivat” puternic resună „de gândia, că se cutremură pământul”. Tribunalii salută poporul cu cuvintele: „Christos a înviat! Libertatea a înviat!” şi miile de popor răspundea: „Adevărat, că a înviat!”

În vorbirile lor tribunii învăţau poporul, să fiă cu luare aminte, că mulţi sunt profesorii cei mincinoşi, cari vor să-l amăgescă a nu merge drept pe calea cea adevărată naţională; să se porţea aşa, încât să facă onoare naţiunii şi purtarea lui să însuflă respect străinilor şi duşmanilor defăimători ai Românilor — er poporul răspundea: „aşa vom face, aşa vom face învăţătorii noştri!”

* * *

Clopotul cel mare al mănăstirii din Blaşiu dedă semn, că se începe sf. Liturgie. Întrară în biserică toţi câţi au încăput, şi inimile tuturor saltară în bucurii vădând cum cei doi archierei, Lemeni şi Şaguna, sevărsese sluşba dumnezească împreună la acelaşi altar. Părea că şi cerul se bucură, căci senin şi curat era şi el şi sora strălucia pompos pe bolta azură. Părinţii noştri, cari au luat parte la acea sluşba dumnezească, ne spun, că atata frăţie, atata unire n'a mai dat Domnul poporului său, ca atunci.

Cu drept cuvânt exclamă neuitatul Ilarianu, vorbind de această manifestare: „scriu cele mai frumoase pagini ale istoriei Românilor din Ardeal!”

Despre şedinţele, ce au urmat în acea zi se face amintire la alt loc al numărului nostru de azi. Amintim însă aici de memorabilul discurs, ce l'a ţinut nemuritorul Bărnuţiu în şedinţa dela 10—3 ore a aceleiaşi zile, în care arată după istoria sora mult apăsată a Românilor şi drepturile, ce îi se cuvin poporului român atât de numeros din Transilvania. Etă ce duse Bărnuţiu vorbind despre libertate şi *naţionalitate*:

„... Fără de naţionalitate nu e libertate, nici lumină niciăiri, ci prututindeni numai catene, întunec şi amorfie. Ce este apa pentru pesci, aerul pentru sburătoare şi pentru toate vietăţile, ce este lumina pentru vedere, sora pentru creşterea plantelor, vorba pentru cugetare: aceea este *naţionalitatea* pentru orice popor; într'nsa ne-am născut, ea este mama noastră; de suntem bărbăţi, ea ne-a crescut; de suntem liberi, într'nsa ne mişcăm; de suntem vii, într'nsa viim; de suntem superaşi, ne alină durerea cu cântecetele naţionale; prin ea vorbim şi astăzi cu părinţii noştri, cari au trăit înainte de mii de ani; prin ea ne vor cunoşte stră-

nepoţii şi posteritatea peste mii de ani. Naţionalitatea e îndemnul cel mai puternic spre lucrare pentru fericirea genului omenesc; pe care nu-l trage inima a lucra nici pentru a naţiunii sale glorie şi fericire, acela nu e decât un egoist perdut pentru umanitate, de care e păcat că l'a decorat natura cu formă de om; naţionalitatea e libertatea noastră cea din urmă şi limanul salutei noastre viitoare....

* * *

3 (15) Mai 1848!

Sosise şi acea zi „de mii de omeni însetaţi de libertate ca ziua rescumpărării aşteptată şi de mulţi temută”... dice fericitul T. Cipariu în „Organul Luminării”.

Cerul era senin ş'un sora pompos săruta cu raşele sale frunzele celor 40,000 — căci era ziua cea mare a redeşteptării unui popor de vécuri asuprit. Si cum n'ar fi fost ea mare, când pentru întâiaş dată atunci Români s'au declarat pe sine şi s'au proclamat „naţiune de sine stătătoare şi de parte întregitoare a Transilvaniei pe temelul libertăţii egale?”

După sluşba dumnezească inteligenţa şi poporul s'au dus cu toţii pe câmpia din sus de Blaşiu între sunetele clopotelor mănăstirii. În frunte mergeau episcopii, er în urma lor mulţimea de popor. O flamură mare tricoloră se purta înaintea acestei măreţe procesiunii, ea avea inscripţia: „Virtutea română reinviată”; colorile flamurei erau véné, roşu şi alb. Tribunalii conduceau poporul împărţit în cete numeroase.

Ajungând în câmp — după cum ne spune Ilarianu în istoria lui — în mijlocul acestuia se formă un cerc mare în jurul tribunei, în care cerc se aşezară fruntaşii. De jur împrejur steteau miile poporului. La provocarea tribunilor, poporul se împărţi la moment în udiţe şi cete, printre cari putea trece orî cine neîmpiedecat. Mulţime de tribune erau ridicate printre popor, căruia tinerimea îi esplica desbaterile şi hotărârile adunării.

Sorele răspândia cu auritele lui raşele căldură plăcută de Maiu, „poporul sta numai în cămăşi albe, încinşi cu şerpare”; pe feţele miilor de Români era întipărită seriozitatea marelui moment şi din ele puteai ceti toate durerile trecutului şi toate bucuriile prezentului.

După-ce se constituia adunarea, episcopul Şaguna îndreptă rugăciuni către Atotputernicul Dumneşu „să lumineze mintea a totă naţiunea şi să-i îndrepteze paşii pe calea înţelegerii şi iubirii frăteşci”.

La această rugăciune a asistat şi generalul Schurter, care răpit de purtarea cea minunată a poporului, a đis, că „o astfel de adunare de popor aşa de numerosă, care totuşi se documenteze atata seriozitate, atata cultură şi un entuziasm atât de nobil, n'a văzut în totă Europa”.

Când mai târziu adunarea, prin rostul lui Bărnuţiu, arată, care este scopul ei şi se cetiră cele 4 puncte despre cari facem amintire la alt loc, flamurile naţionale se ridicară şi din mii de gurî eşi strigarea mişcătoare: „Trăescă libera naţiune română!”

Se făcu forma jurământului. Bărnuţiu dedă poporului de seire, că se depune jurământul şi cele 40,000 îşi ridicară mâna pentru punerea jurământului. (Veđi formula acestui jurământ la alt loc al foiei). Mare şi minunat fű acel jurământ, despre care comitetul permanent dice în publicaţiunea sa: „De când e Ardealul, nu s'a pus jurământ mai sfânt decât acesta. Jurământul celor trei naţiuni nu pôte sta faţă cu jurământul român. Prin jurământul celor trei naţiuni, acestea se legătuesc, că vor apăra şi vor susţine legile Aprobatorilor şi Compilatelor, cari pe Români îi scot afară din ţera lor, prin urmare jurământul acela e în contra naţiunii române; er jurământul Românilor din Câmpul Libertăţii nu e în contra nimérui; jurământul celor trei naţiuni e jurământul nesuferinţei; al Românilor jurământul toleranţei celei mai deplinite, jurământ de dreptate, de frăţietate. Nefericit e sufletul, care nu se va ţiné de jurământul acesta, au il va călca”.

La depunerea jurământului o scenă interesantă se petrecu. Între domni feudali, cari veniseră să participe la adunare, era

şi Vasile Nopcea, frate al fostului cancelar Alexiu Nopcea, frate al fostului prefect în comitatul Hunedorei. „În momentul suprem — dice Barişiu în Istoria sa — pe când ridicaram cu toţii mâinile, ca să punem înfricoşatul jurământ naţional, ridică şi Nopcea mâna, însă mănşată. Atunci un tinér înfocat îi strigă: „Scote mânuşa!” şi Nopcea o scose îndată. Pentru acea participare a sa la adunare, repausatul a suferit cele mai mari rele dela insurgenţi; palatul său nou din comuna Zam, fű dat flacărilor şi totă averea lui mişcătoare, bucate, vite ş. a., fű pradată său confiscată pe sema trupelor revoluţionare”.

Asupra desbaterilor, ce au urmat în şedinţa I. de Lună 3 (15), în a II. de Martş 4 (16) şi în a III. de Miercuri 5 (17) Maiu nu mă estind; cetitorii noştri le vor cunoşce din raportul, ce-l reproducem după „Gazeta Transilvaniei” din 1848, precum şi din celea 16 puncte, ca soluţiuni ale mării adunări, publicate la alt loc al numărului nostru de azi.

Timoteiu Cipariu scriind în „Organul” său despre măreţa adunare, dice: „Ascultaţi popórelor Transilvaniei! Luaţi esemul dela acest popor despreţuit şi vă învăţaţi dela densul, ce este ascultarea, pacea, ordinea bună şi respectarea persónelor şi a proprietăţii — Mulţămită vouş tinerilor recunoscuţi, ce aţi învăţat poporul la acea-tea. Trăescă poporul şi junimea română!”

* * *

Mare şi în veci neuitată este amintirea ta, şi luminată de 3 (15) Maiu 1848!

Sora strălucitor te-ai înălţat pe orizontul cernit al naţiunii române asuprite de vécuri, şi raşele sora lui te-au alungat cu putere negura gheţoşă a sclăviei.

Salutăm cu evlavie amintirea ta; frunzi şi genunchi închinăm umbrelor măreţe ale eroilor, cari au făcut şi condus marea ta adunare!

Fii salutată, fii binecuvântată sfântă zi de libertate şi de frăţie, şi mare a redeşteptării şi desrobirii noastre naţionale!

La mormântul lui Andrei Mureşianu.

Flori, cununii de lauri şi stejari acoperă azi mormântul şi monumental bardului nostru naţional Andrei Mureşianu. Acest omagiu al pietăţii şi recunoştiinţei îi s'au adus nemuritorului nostru poet din partea dómnelor române din Braşov, căroro nestându-le în putinţa de-a serba în alt mod aniversarea de 50 de ani a memorabilei zile de 3 (15) Maiu 1848, au ţinut să-şi manifeste în acest chip nobilul lor simţ de stimă şi veneraţiune faţă de memoria luptătorilor noştri. În număr însemnat, damele române s'au prezentat azi după amezi, din propriul îndem, la mormântul lui Andrei Mureşianu, depunând fa-care într-o sərbătorească tăcere câte-o frumósă cunună de flori, după care au intrat în biserică la vecernie.

Dupa eşirea din biserică, salutând încă-odată mormântul poetului, o deputaţiune de dame s'a dus acasă la d-na v. *Susana Andreiu Mureşianu*, pentru a-i espri-ma în numele damelor române din Braşov veneraţiunea şi recunoştiinţa lor faţă de memoria fericitului său soţ. D-na Mureşianu adenc mişcată a mulţămit damelor române pentru această nobilă şi frumósă atenţiune.

Pentru luminarea sătenilor.

Mai mulţi preoţi şi învăţători harnici din comuna Bumbescii de Jiu (România) şi alte nouă sate din împrejurime au înfiinţat cu inceputul lunei lui Aprilie a acestui an o societate, care se numesce „*Luminarea Sătenului*”.

Societatea are de scop: 1) înfiinţarea de bibliotecă populare cu cărţi potrivite pentru săteni; 2) ţinerea de conferenţe populare gratuite în fa-care comună din cercul societăţii; 3) înfiinţarea şcolilor de adulţi, cari vor funcţiona sora şi în sərbătoreşti; 4) Deprinderea sătenilor cu cetirea cărţilor din bibliotecă etc.

Acestă societate nu se va puté desfşina până ce nu-ş va ajunge scopul cel puţin prin înfiinţarea de bibliotecă populare în toate cele 10 comune din cercul său şi până nu va deprinde pe săteni cu conferenţe

poporale şi cu cetirea cărţilor din bibliotecă.

Societatea a început să scótă şi o foia, care se numesce „Şeşătóra Săteanului”, care apare odată pe lună şi are de scop a da sătenilor ceea ce le este de folos pentru a deştepta în ei gustul de cetit.

Ceea ce a îndemnat pe vrednicii preoţi şi învăţători din Bumbescii de Jiu şi împrejurime să înfiinţeze această nobilă societate este o îndelungată esperienţă, ce d-l *G. Dumitrescu* a făcut cu săteii săi din comuna Bumbescii de Jiu. Încă cu şapte ani înainte de asta d-sa a publicat un articol într-o gazetă din România, în care arătase scopul, la care ţintesce şi pentru a căruia îndepplinire a lucrat de-atunci neîntrepupt şi cu cel mai frumos succes.

Scopul îi era să deştepte în ţeranii iubirea de care şi împreună cu ceilalţi învăţători din comuna sa a şi lucrat bărbătesc pentru a lumina pe ţeranii şi a-i deprinde cu cetitul, ţinându-le mereu conferenţe. Încă în 1894 au înfiinţat pe sema ţeranilor o bibliotecă, care azi constă din 1050 de cărţi. Gustul de cetit a prins rădăcină atât de tari în popor, încât dela 12 Ianuarie până la 1 Aprilie a acestui an s'au cetit nu mai puţin ca 463 cărţi

Români din Bumbescii de Jiu au apucat aşa-déră pe cea mai promiţătoare şi frumósă cale a progresului. Esemplul dat de ei a îndemnat, se vede, şi pe Români din satele din împrejurime să facă asemenea şi aşa a urmat formarea societăţii „Luminarea Săteanului”, de care vorbim.

Ne bucurăm mult, că putem înregistra fapte atât de îmbucurătoare datorite iniţiativei private a unor harnici învăţători poporali de-ai fraţilor noştri din România. Dea Dumneşu, ca esemplul lor să fiă urmat de mulţi alţii atât la ei, cât şi la noi!

Revista politică.

O jumătate de veac se implinesce mâne, de când s'a ţinut pe câmpia Blaşiuului marea adunare naţională dela 3 (15) Maiu 1848, când naţiunea română din Transilvania s'a declarat şi proclamat „naţiune de sine stătătoare şi de parte întregitoare a Transilvaniei pe temelul libertăţii egale”. Din incidentul acestei aniversări a zilei celei mari şi în veci neuitate, s'a convocat la Blaşiu o adunare de popor cu scop de a serba amintirea ei. Convocării i-a premers şi un apel iscălit de câţiva fruntaşii. Adunarea a fost anunţată la autoritatea politică din Blaşiu, care însă a oprit-o pe motiv, că „adunări de popor, la care e convocat numai o naţionalitate din patriă nu se pot permite, fiind-că legea exclude ca în Ungaria cetăţenii să se pótă organiza pe basă de rassă şi de naţionalitate”. De altă parte flsolgăbirul Blaşiuului, care a oprit adunarea, se provcă la articolul de lege V din 1898, prin care s'a declarat ziua de 11 Aprilie ca „sərbătore naţională”, dicend că fa-care naţionalitate a fost chiamiata a serba aniversarea de 50 de ani a anului 1848 atunci, în 11 Aprilie, când a fost sərbătore naţională a Ungurilor şi nu altă-dată. — N'a fost destul, că adunarea de popor s'a oprit, dér guvernul a pus toate în mişcare, ca să înăbuşé orice manifestări a Românilor. Toţi sluşbaşii unguri din jurul Sibiului, Deşului şi din alte părţi, au primit ordin strict, să oprască orice serbare şi să împiedece poporul a merge la Blaşiu. Astfel scie guvernul să respecte libertatea şi dreptul nostru de-a ne întruni, drept garantat în legile ţerii, pe care, când e vorba de Români, îl calcă şi despreşuesce.

La 11 Mai s'au deschis în Budapesta delegațiunile austro-ungare. A doua zi după deschiderea delegațiunilor s'au înfățișat înaintea monarhului în palatul din Buda. În răspunsul, ce l'a dat monarhul la vorbirile celor doi președinți, Majestatea Sa, vorbind despre starea politică în Europa, a numit o nesigură Alaltăierii și-a ținut ministrul comun de externe Goluchowski espunerea sa asupra situațiunei. Despre raporturile monarhiei cu puterile mari europene, ministrul dize, că sunt din cele mai bune, der mai ales cu împărăția Rusiei monarhia rămâne în contact strins în ceea ce privește susținerea principiilor fundamentale statorite în comun pentru politica în Orient. Austro-Ungaria, fiind vecină cu Balcanii, urmăresce evenimintele de acolo cu îndoită atențiune. În ce privește războiul spano-american, ministrul declară, că acest război trebuie să umple de tristăță și grijă întreaga lume civilisată. Mijlocirea puterilor pentru a se delătura conflictul dintre Spania și America, n'a folosit nimic. Față de acest război Austro-Ungaria își impune neutralitatea și speră, că încurând se va încheia pace între cele două puteri războite. Vorbind apoi despre starea de față a armatei și marinei austro-ungare, el făcū cereri și propunerii de a se da nouă credite pentru sporierea și întărirea armatei și marinei. — Insemnăm, că creditele, ce se cer spre acest scop, trec peste suma de 30 milioane.

Ce se mai întâmplă cu războiul spano-american? După luptele dela Cavite și Manila, în care Spaniolii au suferit pierderi mari, nu s'au mai dat lupte navale mai însemnate. Americanii vădend, că pe uscat n'o pot învinge cu Spaniolii, au hotărît să se îndrepteze în contra insulei Cuba, mărul de certă dintre Spania și America. Că ce vor pute face aici Americanii, nu se poate prevedea. Se dize, că Spaniolii se țin bine în această insulă și că cu toate silințele lor Americanii nu le va succeda a-o isprăvi așa de ușor în Cuba. — O telegramă din Londra dă scire despre o luptă între câte-va năi americane și spaniole la Cienfuegos. Americanii voiau să transporte trupe pe uscat. După o luptă de 8 ore însă Spaniolii au învins și respins pe Americanii.

În mai multe orașe din Italia s'au întâmplat săptămâna aceasta mari turburări, cari au luat un caracter adevărat revoluționar. Turburările au fost nesuse de mari mai ales în orașul Milano, capitala Lombardiei. Poporul răsculat în cete de mii de oameni a devastat tot ce-i sta în cale, din trăsurile, cari circulau pe strade, și din mobilele jăfuite de prin casele mari și bogate, de prin prăvălii și ateliere de industrie, a ridicat baricade, ca să împiedece intervenirea miliției. Nisce călugării dintr'un clăustru au pușcat asupra soldaților și artileria a trebuit să folosească tunurile, ca să spargă zidurile clăustrului și intrând să lege și să aresteze 24 dintre ei. Mari lupte s'au dat între răsculați și miliția. În aceste lupte au cădū morți la aproape 200 de răsculați și peste 1000 răniți. Turburările s'au mai potolit în zilele din urmă. Causa lor se dize, că ar fi scumpetea și fomea, der pe cum spun toate foile străine, aici e vorba de o mișcare cu mult mai serioasă îndreptată, contra guvernului și dinastiei.

Ungurii după cinci-deci de ani.

Am amintit în Revistă despre faimosul ordin priu care solgăbirăul din Blasiu, la poruncă de mai sus se înțelege, a oprit adunarea de popor conchiămată acolo. Acestă decisiune este oglinda timpului de față a raporturilor dintre Românii și Ungurii, cinci-deci de ani după proclamarea libertății. Cetescă-o fiă-care Român și judece în conștiința lui. Etă-o:

*Onoratului domn Aurel Domșa și soților săi —
La mâna celui dintâiu*

în Loc.

Înștiințarea, ce ați făcut privitor la adunarea de popor intenționată a se ține la Blasiu la 15 a lunii curente, nu o iau la cunoștiință și opresc ținerea adunării de popor, pentru-că după paragraful introductiv al articolului de lege 44 dela 1868 toți cetățenii Ungariei formăză în privința politică, conform principiilor fundamentale ale constituțiunei, o singură națiune, națiunea maghiară indivisibilă, prin urmare atari adunări de popor, la cari e convocată numai o naționalitate din patriă, fiă aceea ori-și-care, și în care se pune temeiul unei organizațiunii pe base de rasă, — nu se pot permite, fiind-că legea esclude, ca în Ungaria cetățenii să se potă organisa pe basă de rasă și de naționalitate cu eschiderea altor nămurii și naționalități.

Adunarea de popor anunțată nu s'a putut lua la cunoștiință și ținerea ei a trebuit să fiă oprită și pentru aceea, că după cum dovedesce numărul 92 al diarulului „Tribuna”, accludat la înștiințare, se intenționează a se serba aniversarul al 50-lea dela realizarea principiilor de libertate, egalitate și în general a principiilor de libertate politică și cetățenescă întâmplată în anul 1848, er pentru serbarea acestuia (a aniversarului) articolul de lege V. din 1898 a declarat ziua de 11 Aprilie ca sărbătoare națională, deci fiă-care naționalitate din Ungaria în acea zi a fost chiămată a serba aniversarul al 50-lea al anului 1848.

Tot-odată fac atenți pe domni, cari au înștiințat, că în 15 l. c. nu voiți suferi în Blasiu nici un fel de serbare cu caracter de demonstrațiă ori aglomerațiă de popor și întru cât ar încerca așa ceva în ciuda hotărârei mele de oprire, pentru urmări voiți face responsabili pe stimății domni, cari au anunțat adunarea.

Dela oficiul pretorial.

Blasiu, 11 Maiu 1898.

(L. S.)

Simonffy m. p.,
fisolgăbirău.

SCIRILE DILEI.

— 2 (14) Maiu

Petreceeri oprite. Atât în Blasiu, cât și în Zlatna, petreecerile romănesci proiectate pe ziua de mâne, 3 (15) Maiu, au fost oprite din partea autorităților ungresci. La Zlatna au fost aduși, pe lângă cei 7 gendarmi aflători acolo, încă alți 17 gendarmi; la Blasiu a sosit un escadron de husari și se așteptă să sosescă încă milițiă. Toate aceste măsuri teroristice sunt luate pentru de-a înăbuși ori-ce serbare, ori manifestare națională din partea Românii în marea zi de mâne, 3 (15) Maiu.

Constituirea Bihorenei. „Familia” raporteză, că Joi în 12 Maiu n. c. s'a ținut în Oradea-mare adunarea constituantă a noului institut de credit și economii „Bihoreana”, luând parte un număr forte mare de acționari, până și din comitatele Arad și Sălagiu, sub presiul d-lui Iosif Roman avocat, notari d-nii dr. Coriolan Pop avocat și Andrei Hovath, preot gr. or. Fundatorii au raportat, că în loc de 2000 de acțiuni s'au semnat 3000; în urmarea acesteia capitalul social s'a urcat la 300.000 fl. S'au votat statutele. Fondatorii, susținendu-și dreptul d'a alege prima direcțiune, acestă s'a compus astfel: Nicolae Zigre, Iosif Roman, Moise Neș, Iosif Vulcan, Vas. Ignat. dr. Coriolan Pop, Petru Pantea, dr.

Aurel Lazar, Iosif Moldovan, Andrei Hovath. În comitetul de revisiune s'au ales d-nii: Toma Păcala, Savu Raicu, Samuil Ciceronescu, dr. Ioan Nichita, dr. Ioan Buna. În urmă direcțiunea s'a constituit alegendu-se președinte Ioan Vulcan, vicepreședinte Nicolae Zigre, director executiv dr. Coriolan Pop. După adunare a urmat un prânț comun, cu mare entuziasm. Din locuri mai departate au luat parte d-nii George Pop de Băsești din Băsești, Andrei Cosma, directorul executiv al „Silvaniei” din Șimleu, dr. Ioan Nichita, avocatul „Silvaniei”, dr. George Vuia, președintele direcțiunii institutului „Victoria” din Arad, Mihăiu Veliciu, adv. în Chișineu, George Feier, avocat în Boroșineu și alții.

Emigrări din Bucovina la America. În urma îndemnurilor unor agenți șarlatani, au început și din Bucovina să emigreze mulți locuitori la America, mai cu seamă rutenii. Românii sunt mai cuminți în privința acestă și nu-și părăsesc țera lor. Din nenorocire însă s'au aflat și dintre Românii câte-va familii, cari s'au lăsat a fi înșelate de promisiunile agenților șarlatani și au trecut în America (la Canada). Doi dintre țeranii români emigrați, după cum spune „Patria”, s'au reintors zilele acesteie erăși acasă. Au venit s'ermanii ca vai de ei, cheltuindu-și tot ce au avut. Ei spun, că ceilalți soți ai lor emigrați în Canada sufer în cea mai mare miserie și s'ar întorče bucurosi acasă, der nu au bani de drum.

Pentru distracțiă și instruirea meseriașilor români. Măne, Duminecă, în 3 Maiu v. la orele 3 p. m. va fi a treia convenire în localul Asociațiunei pentru sprijinirea învățaceilor și sodalilor români meseriași, (strada Hirscher 19). Orchestra studenților din clasa VII gimn. sub conducerea tinărului I. Cl. Iuga va executa următoarele piese: 1) *A cădut o rață lină*, de Porumbescu. 2) *Lăcrămi și suspin* de G. Carlson. 3) *Viorele de iernă* de Iustin C. Iuga și 4) *Marș*. Industriașii români cu familiile sunt invitați a lua parte în număr cât mai mare.

Post de notar. Din frumoșa comună romănescă Țințări primim următorul avis, asupra căruia tragem atențiunea Românii buni, cari ar dori a ocupa un post de notar: „Pentru întregirea postului de notar în comuna mare Țințari (Szunyogszék) din comitatul Făgărașului s'a publicat concurs în foia oficiasă. Vădend, cu câtă grabă s'au pregătit cele necesare pentru alegerea viitorului notar și temendune de rēu, grăbim a avisa pe aspiranții români, că acest post este împreunat cu salariu anual de 400 fl., cuartir în natură sēu rețut corēspondetor, 6 stănjini de lemne, 35 fl. pașal de călătoria, 60 fl. ca conducetor de matricule și veniteale accidentale după statut, cari încă se urcă anual la 500—600 fl. Un bun Român aplicat a se stabili aici ar fi sigur de reușire și primit cu bucuria. Spre orientare mai amintim, că în comuna noastră sunt vre-o 2400 locuitori, toți Românii, apoi doi parochii, trei învățatori actuali, er pentru al 4-lea post de învățator, eventual învățătorăsă, sunt toate pregătite, numai să se publice concurs. Cei ce ar dori să ocupe acest post de notar să-și înainteze cererile oficiului pretorial în Șercaia (Sárkány) până inclusive în 21 l. c. st. n. Comuna Țințari este situată în apropierea Brașovului. — Țințari, 11 Maiu n. 1898: *Mai mulți membri ai representaței comunale.*

Comisari ministeriali la esamenenele de maturitate dela școlile comerciale sunt numiți pentru acest an: Nicolae Putnoky, director al gimnasiului de stat din Lugos, pentru școlile comerciale romăne din Brașov; M. Pisztoary, profesor universitar în Clușiu, pentru școla comercială ungresă de stat din Brașov; Fr. Orban, director al școlii comerciale ungresci din Brașov, pentru școla comercială ungresă de stat din Făgăraș.

Excursiune în Stejeriș. Ni-se trimite pentru publicare următoarea invitare: „Lumina”, societatea de lectură a sodalilor români din Brașov, arangeză Duminecă în

3/15 l. c. o excursiune în Stejeriș, la care invită cu onore pe toți Românii din loc și jur. La cas de timp nefavorabil excursiunea se amână pe Dumineca proximă. Plecarea va fi la 1½ ore p. m. din Gröveri.

Vandalisme bulgăresci. Din Macedonia i-se scrie „Drapelului”: Propaganda bulgărescă din Macedonia a intrat în certă cu misiunea catolică de acolo. Etă ce se întâmplă: În orașelul Cucuș sunt mai mulți Slavi, cari recunosc de șef-religios pe Papa. La Cucuș este o școlă și o biserică unită, precum și un episcop catolic. Prin intervenirea guvernului sērbesc s'a reușit a limba bulgară din școlă să fiă exclusă și să fiă înlocuită prin cea sērbescă. Din această cauză conducetorii bulgărismului s'au infuriat în așa chip, încât pe dată au căutat să o distrugă. Dintre turbulenții patrioți sunt până astăzi închiși numai trei-deci și cinci. Cu toate aceste propagandiști bulgari nu se astempără. Ei amenință cu morțea pe directorul școlii sērbesc Iovikevic și pe episcopul unit Șanov. Acesta a și venit la Salonic pentru a reclama la consulul frances, bine știindu-se, că misiunile catolice din Turcia sunt sub protecțiă drapelului frances. S'a întâmplat într'o zi, că episcopul Șanov se întâlnescă la consulatul frances și pe agentul comercial al Bulgariei și i-s'a plâns lui de toate mijlocele neumanitare și necreștinesci, puse în us de propaganda bulgărescă pentru combaterea sērbismului. Der espunerea sa n'a putut să-l impresioneze, căci devisa politică bulgară este: Scopul scusă mijlocele.”

Logodnă. D-l Dumitru Lupșan și d-ra Paraschiva G. Căpățină logodiți. — Fiă în ceas cu noroc!

Atențat la viața lui Rigo Iancsi. Alaltăeri s'a întâmplat în Budapesta un „grōznic” atențat la viața prințului-cioroi Rigo János, care scim, că pentru present „residēză” în Budapesta împreună cu princessa Chimay. S'era pe la 7 ore, Rigo în mare ținută, cu papuci scilpicioși de lac, cu mănși în mâni și cu țigara în gură, eși dela otel să mērgă la preāmbulare. De-odată însă o femeia sări asupra lui strigându-i: Mișelule! Ticălosule! etc. Acestă era țigăncușa lui de odinioră, nevasta părăsită a lui Rigo. Când o vădū, prinț-țigan o luă la sânetōsa, fugind spre „teatrul popular”. Aci însă alți doi cioroi, rudeni de ale fostei sale soții, îi ținură calea, năpădindu-l cu bătele. Rigo, abia scăpat din strimțore, o luă la fugă spre cuartirul său dela otel. Atențatorii îl urmăriră însă și aici, strigând din gură: „Te omorim! Te junghiam”, în timp ce de altă parte aruncau cu bătele după el. Lui Jancsi însă nici că i-a pāsāt de loviturile primite, ci ca un adevărat cavalier țigănesc și-a urmat cursa mai departe urcând scările otelului. Vrū să se refugieze în odaia iubitei sale Chimay, der aflând ușa încuiată, o tuli mai departe pe scări în sus, căci atențatorii îl urmăriau cu cuțitele în mână. În etagiul al treilea doi servitori ținură calea atentatorilor și numai acesteie fericite întâmplări are de-a mulțami neamul țigănesc, că cel mai renunmit om eșit din sînul său a rămas încă cu viața. Se dize, că princessa Chimay, vădend cele întâmplate, într'atata s'a spăriat, încât a leșinat. Numai după ce i-a trecut leșinul a deschis ușa pentru a primi pe iubitul său Jancsi. În această învălmășelă atentatorii au apucat la larg și au dispărut înainte de a fi sosit vre-un polișt, ca se pună mâna pe ei. Rigo însă, simțindu-se vătēmat în onōreasa de prinț țigănesc, a cerut satisfacțiă. El a chiămat la „residența” sa un avocat, căruia i-a predat afacerea. Se dize, că femeia e arestată; ceilalți doi cioroi însă încă n'au fost prinși.

Vilegiatură în Nou. Restaurantul „Eli-sium” din Nou al d-lui Schmidt este de-acum înainte deschis.

Grădina dela otelul „Pomul verde” se va deschide mâne sēră printr'un concert dat de musica militară. Programa concertului constă din 11 puncte, între cari primul: „Marș de defilare” de Ivanovici. Alt

punct românesc este „Mândruță dela munte“ de Stefanescu. Se va cânta între altele și „Visul unui rezervist“ cu puncte nouă. Inceputul la 7¹/₂ ore sêra. Intrarea 20 cr. — Musica orășenească va concerta mâne la 4 ore d. a. la „Casa de tir“, sub Tâmpa.

Producțiune în Homorod Ni-se scrie din Homorod: Cu bucuria vin a Vê raporta despre producțiunea teatrală a tinerimei nôstre din Homorod, condusă de învățătorul Ioan Ciotlos cu ajutorul parochului. S'a jucat piesa „Paza maicei sfințe“, în 3 acte de Antoniu Pop. Diletanții au fost următorii; Ștefan Ciotlos, Natalia Boer, I. Ciotlos, Ioan Pora, Nic. Sonca, Maria Pora, Frosina Bercan, Maria Dumitru, Nic. Dumitru, Nic. Naghiu, Ioan Popa, Ioan Dregici, Nicolae Naghiu, êr ca țeranș Ioan Pora și George Gligor.

Toți au jucat fôrte bine, fiind lăudați și de consătenii sași, cari au luat parte în număr mare.

In fine a urmat dialogul despre lucș predat de Bucura Sonca și Anica Naghiu.

Venitul curat în sumă de 12 fl. 20 cr., fû destinat pentru fondul școlêi. Suprasolvirî s'au primit dela Semes sergent 1 fl., Pados serg. 50 cr. Ioh. Vais notar 30 cr. Ioh. Tonci jude 30 cr.

Producțiunea s'a finit prin o scurtă și acomodată vorbire din partea preotului local George Repede.

Nicolae Pora.
inv. în pens.

NECROLOG. Subscrișii în numele lor și al tuturor rudeniilor, cu inimă înfrântă de durere aduc la cunoștință, că scumpul și mult iubitul soț și tată, respective ginere, frate și cumnat **Vasile Cernea**, subjude reg. în Cincul-mare, după scurte și grele suferințe a răposat Joi în 12 Maiu n. c. la ôrele 10 a. m. în vîrstă de 51 ani și în al 17-lea an al fericitei sale căsătorii.

Rămășițele pământești ale scumpului decedat vor fi așternute spre odihnă eternă Sâmbătă în 14 Maiu a. c. la 5 ore d. m. din localul numit „Ev. Krankenpflege-Anstalt“ în cimitirul gr. cat., la care ultimă însoțire cei adănc întristați învitat prin această pe toți prietini și cunoscuții.

Fia i țêrena ușoră și memoria binecuvântată!

Sibiu, în 12 Maiu 1898.

Maria Cernea născ. Chișerean, ca soție; Octavian, Elena, Ovid, Virgil, Maria, Liviu, Victor, ca fi; Jacob Cernea, Ana Cernea cu familia, ca frați; Dumitru Chișerean, paroch gr. cat., Ana Chișerean născ. Alutan, ca socrii; Moise Brumboiu și soția Eugenia, ca cumnați.

Prăvălia „Mercur“ din Deșiu.

Marginea Câmpiei, Maiu 1898.

Mult On. Redacțiune! Am cetit nu de mult în prețuitul D-Voștrê diar „Gazeta“ despre societatea „Mercur“ din Dees, înființată de curênd de mai mulți frunțuși români. Am cetit și aceea, cât de mult e cercetată din partea Românilor din acele părți, precum și de străini. Am cetit și am creșut, însê acum, când scriu aceste rânduri, și mai mult cred, fiind că m'am convins prea deplin despre adevêr, căci fiind într'una din săptămânile trecute în Dees și avênd mai multe de tîrguit, m'am dus și în prăvălia românească „Mercur“, dêr cam târziu, căci fiind ocupată cu mai multe de tôte, am fost uitat despre amintita prăvălie și întrînd într'o boltă străină, am tîrguit multe și numai când eram pe gâtat mi-am adus aminte, că acolo îmi era locul de mers, la ai nôstri și nu la străini. Am rugat pe comerciantul străin, care era maghiar, sê-mî spună unde e prăvălia „Mercur“, că eu am uitat de ea, căci acolo mi-a fost gândul la început sê merg. Era bietul cam nêcăjit; mi-a țis, că decât voesc a mai tîrgui sê iau dela dênsul, că la „Mercur“ e mai scump. Eu însê n'am voit a l asculta și m'am dus unde mē ducea dorul meu românesc.

Am intrat în prăvălia „Mercur“, am salutat românește, în graiul dulce al mamei mele. Mi-s'a rêspons tot românesc. Spun sincer, că mi-a cădat de tot bine, căci noi prin

părțile aceste suntem osîndiți sê așim vorbindu-se numai ungurescă prin tôte locurile, unde avem a tîrgui. Numai decât mi-s'a oferit scaun și după ce am odihnit puțin am început a tîrgui. Dêr cam cu greu puteam sê încap la vorbă, căci ôrvenț din tôte părțile năvăleau așa, încât personalul prăvăliei numai cu greu putea sê rêspondă la toți.

După ce am tîrguit prima-dată, m'am convins pe deplin, că țeu străinii ne storogrozav, căci în prăvălia românească aprôpe cu prețul de jumătate poți sê cumperi mai eftin ca la ei. Apoi fineța și purtarea preventore din partea întreg personalului din acea prăvălie încă te îndemnă îndecit sê nu mergi nicăiri, decât numai și numai acolo. La prăvălia „Mercur“ ne putem tîrgui cu toții cele de lipsă fără sê fim înșelați, ori batjocuriți, ca în prăvălii străine. De exemplu în prăvăliile unguresce decât nu vorbesci în limba ungurescă, ești judecat ca „prost“ și cumpărând pe banii nôstri scumpul și rêu, mai suntem încă și batjocuriți și înșulțați. Apoi bieții țêranș românî de câte-ori nu sunt dați afară pentru-că voesc a se tîrgui după cum află ei de bine și nu le dau străinilor cât cer, căci străinul de-ar puté și sufletul ni-ar lua,

Căci mila dela străin
E ca umbra cea de spin,
Când gândesc că te umbresce
Mai tare te dogoresce...

Am stat mult în prăvălia nôstră „Mercur“ și am privit cu drag în tôte părțile și m'a surprins plăcut ordinea în care decurg tôte; străini în număr mare cercetăză acêstă prăvălie și tot atât de fin sunt tractați, ca și Români.

Când era sê mē depărtez m'am adresat câtră cassar, care era fôrte ocupat, dîcêndu i: „Aveți mult de scris, domnule?“ — „Da, Dömnă, însê sê vedeți Marța, care e și de mărturiă, că suntem trei înși și abia putem rêsufia, așa de mult ne impresoră cumpărătorii“. Alt domn mi-a țis: „Sunt mânioși grozav pe noi neguțătorii străini fiind-că toți cumpărătorii i-au părăsit și vin la noi“.

Atunci mi-am țis, că ar fi fôrte bine, decât am avé și noi Câmpenii o astfel de prăvălie, căci atunci nu ar merge atâta mulțime de bani românești în mâinile Jidanilor, cari despôie pe bietul Român fără cruțare. De exemplu opidul Mociu ar fi un loc de tot acomodat pentru o prăvălie românească, deoarece tot jurul e locuit mai numai de Români și apoi și inteligența română este cu stare materială bunioară atât în jur, cât și în loc, și ea ar puté face așa ceva fără ca sê aibă daună, ci folos atât dênsii, cât și noi cumpărătorii.

O Română.

Convocare.

Societatea pentru crearea unui fond de teatru național-român își va ține adunarea sa generală din êst an în orașul Hateg în zilele de Duminecă și Lună în 5 și 6 Iunie st. n. cu următorea

Programă:

I. Ziua primă în 24 Maiu (5 Iun. n.) Duminecă: 1) Președintele va deschide adunarea generală la 10 ore a. m. 2) Se aleg 2 notari pentru ședințele adunării. 3) Secretarul va ceti raportul comitetului societății asupra lucrării sale dela adunarea generală din urmă. 4) Se alege o comisiune de 5 membri pentru propunerî și raportul comitetului se predă acestei comisiuni spre examinare. 5) Casarul societății va ceti raportul despre starea casei cu sporul dela ultima adunare încôce și peste tot despre averea societății. 6) Se va alege o comisiune de 5 membri pentru examinarea raportului cassarului. 7) Se va alege o comisiune de 5 membri, cari în înțelesul §. 4 din statutule societății vor câștiga membri fondatori, ordinari și ajutători pentru societate. 8) Se vor ceti discursurî corêspondătore scopului societății sêu de altă materie literară, ce sunt a-se insinua președintelui înainte de adunare. 9) Președintele inchide adunarea.

II. Ziua a doua, 25 Maiu (6 Iunie), Lună: 1) Președintele deschide ședința și protocolul ședinței precedente se va ceti și autentica. 2) Raportul comisiunii pentru câștigarea membrilor noi. 3) Raportul comisiunii asupra socotelilor cassarului. 4) Raportul comisiunii asupra raportului comitetului societății și insinuarea propunerilor în interesul fondului. 5) Se va decide locul și ziua adunării generale pentru anul 1898. 6) Abdicerea comitetului și alegerea noului comitet pentru alt period de trei ani. 7) Se va alege o comisiune de 3 membri pentru autenticarea protocolului din ședința II. 8) Președintele va inchide adunarea.

Invităm la acêstă adunare generală a Societății pentru crearea unui fond de teatru național-român pe toți membrii fondatori, ordinari și ajutători ai acestei societăți, precum și pe toți binevoitorii ei și sprijinitorii cultului românesc.

Din ședința comitetului ținută în Brașov la 14 (26) Aprilie 1898.

Iosif Vulcan m. p. Vasile Goldiș m. p.
președinte. secretar.

Cântec de străinătate.

Frunță verde de trei spinî,
Aușisem din vecinî
Că-i rea pânea prin streinî.
Aușisem, n'am creșut,
M'am dus singur ș'am vîșut.
N'am ce țice, pânea 'i bună,
Geaba, e 'n țêră streină;
Bună-i pânea și mieșosă,
Dêr la mijloc veninșă.
Mânânc pâne și beau vin,
La inimă pun venin.
Mai bine păsat de mei,
Și sê fiu cu frații mei.
Ocolit îs de străinî,
Ca gardu de mărăcinî,
Și 's ocolit de dușmanî,
Ca drumu de bolovanî.
Imprejurul casei mele,
Is tot gardurî de nuele,
Și dușmanii stau în ele.
Dare-ar Dumneșeu d'un vînt,
Sê dea gardu la pâmênt,
Sê rămână numai parii
Sê se omôre dușmanii.
Mê căsnesc și ți și nôpte,
Ca sê-mî fac străinu frate,
Și străina soriôră,
Ca s'o string la inimiôră.
Mi-ou face străinu frate,
Când o da din piatră lapte,
Și străina soriôră,
Când o pocni pușca golă;
Că străinu-i ca veninu,
Și străina 'i ca albina,
Când e dragostea mai dulce,
Mi te 'ntêpă și se duce.

(„Șeq. Săt.“)

Cules de
Em. Popescu.

(Audiț dela trama, în estate de 70 ani.)

Din gură în gură*:

Proverbe, dîcêtori, povățuirî, asemănări,
idiotisme și găciturî despre nas.

Adunate și esplicate
de I. Dariu.

Autorul?
E poporul.

Orî cu nas, orî fără nas:

Tot dă omul de nêcas. Adecă:

Și cel bun, ca și cel rêu
Își are nêcasul sêu,
De care se scapă,
Când il bagă 'n gropă. Sêu:
F'ă-care om își are crucea sa,
De care își rêsținește vieța.

*) Publicăm acest mic specimen de proverbe din bogata colecțiune de proverbe ce o posedă d-l I. Dariu. Dênsul, după cum se vede, a urmat în aranjarea proverbelor un sistem cu totul nou și practic; sistem, care sêménă mult cu cel urmat de inginerul Iuliu Zamne în colecțiunea sa de proverbe, premiată de Academia română. Colecțiunea d lui Dariu intitulată „Din gură 'n gură“ cuprinde o mulțime de proverbe

Acu(m) nu mai are nas
Sê mai dea cu noi obraz. Sêu:

N'are nas sê mai dea față cu noi.

[Adecă:

Acum îi e rușine,
Că nu s'a purtat bine
Cu noi, când l'am ajutat,
Și soie că, l'am aflat.

*

Și sêrac și nesupus,
Umlă cu nasu(l) pe sus. Adecă:

E gol, ca un făcăleț,
Și tot e mândru și sumeț.

*

Inghite la nodurî, ca pumnul
Și suferă în nas fumul: Adecă:

Face cu el, cum îi place,
Că e prins, n'are ce face.

*

El în ori-ce cês
Ia rușinea 'n nas. Sêu:

Obraznicul are cês,
Când sê ia rușinea 'n nas. Adecă:

El mereu obrăzniccesce
Și într'una sêvêrșesce
Tot ce nu se potrivește,

*

S'a plecat gura și nasul,
Par' că-ar vré sê 'mbuce vasul. Adecă:

Ar vré chip sê mânce frumos,
Dêr e lacom și uricios.

*

Noroc cu nasu(l),
Că țî spărgeai capu(l). Sêu:

Noroc cu nasu(l),
Că-ți rupeai obrazu(l). Adecă:

Când cați în nas și te lovesci,
Cu aste vorbe te 'ntâlnesci. Tot așa:

Când scapi de un rêu
C'un om nătărău;
Ori faci un căștig
C'un om de nimic.

*

I a dat fișc!.. un bobârnac
Peste nasu al de drac. Sêu:

I-a dat cu pipa 'n nas. Sêu:

I-a dat o fișcă peste nas. Adecă:

L'a infruntat bine,
Cum 'i-se cuvine,
Fiind-că-a fost obraznic,
S'a 'ndesat la praznic.

*

Are nas cât o căldare
Și la gură-i cu zăbale. Adecă:

Are nas peste mêsură
Și e necurat pe la gură.

*

I-a dat cu usturoiū pe la nas. Sêu:

I-a dat cu paprică pe la nas. Sêu:

I-a dat cu ardeiū pe la nas. Sêu:

I-a dat cu urziçi pe la nas. Sêu:

I-a frecat hrean pe la nas

Și strănută de nêcas. Adecă:

I-a țis vorbe 'ntăpătore,
Cari nu-i plac, și tare-l dôre.

în mare parte până acum nepublicate, adunate mai cu sêmă de pe la noi. Valoarea acestei colecțiuni sê ridică și prin aceea că d-l Dariu, așa rêslat, cum e de fire, a îndrăsnit adunând proverbe din gura poporului al și imita prin esplicarea lor în versuri și a și reușit. Acest bogat material pe lângă marele folos practic, ce-l aduce, e merit a face și bun serviciu celor ce se ocupă cu lexicografia populară a limbei nôstre, în a cărora atențiune îl și recomandăm. — Red.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

APE MINERALE au sosit
prôsperete și se capetă în
tôte farmaciile din Brașov cu
prețurî ieftine.

DE VÊNDARE cu preț eftin
o garnitură mobile de salon.
Strada canalului Timiș Nr. 8.

Medic român în Karlsbad
 Med. Univ.
Dr. Romulus L. Crăciunu
 Medic clinic în spitalul univers. imp. reg. din Viena (clinica D-lui consilier de curte Prof. Neusser). Specialist pentru morburile interne. Medic al asociațiunii pentru îngrijirea studenților morboși din Viena. Protector: Majestatea Sa Impăratul etc. etc.
 Ord. din 1 April până în 1 Octombrie dela orele 6-11 a. m. și 2-5 p. m. în Mühlbadgasse casa „Schwarzes Ross“.
 193,14-0.

AVIS.

Recomand sprijinul călduros al cn. public articulele fabricii mele de
funărie
 (ștrânguri, cânepă, călți), care fabrică este instalată după reținețele cele mai practice.
 — Prețuri foarte moderate. —
 Prețuri curente se trimitte gratis.
 Cu distinsă stimă:
Franck Christian,
 Ujverbász (Ungaria).
 8-3.239.

Casă de vânzare,
Brașov, strada Castelului
 zidire nouă elegantă, în cetate, dove etagii, cu 5 locuințe separate, curte și grădină mare.
 Prețul și condițiuni convenabile.
 A se adresa la proprietarul **S. Izsák** în Sepsii-Szt.-György, sau la administrația „Gaz. Trans.“

Numai pentru particulari se trimitte postavuri.
 Un Coupon de 3.10 metri lung, suficient pentru o garnitură de haine bărbătești costă numai
 fl. 3.10 stofă bună
 fl. 4.30 „ „
 fl. 7.50 „ „ fină
 fl. 8.70 „ „ mai fină
 fl. 10.50 „ „ foarte fină
 fl. 12.40 „ „ englezescă
 fl. 13.95 „ „ Kamgarn
 Un coupon haine negri de salon fl. 10.—
 Stofe pentru pardiseuri de fl. 3.25 m. în sus: Loden colorii frumoși 1 Cu. on fl. 6. 1 Cu. on fl. 9.95: Peruvieni, Doskings, Stofe pentru haine de amplexi de stat, cai ferate. Stofe pentru talare de juzi, Kamgarn fin, Cheviots, Stofe pentru uniforme de finanți, gendarmii etc. etc., trimitte cu prețurile fabricii recunoscută ca solidă și reală.
 Depositul fabricii de postav **Kiesel-Amhof in Brünn.**
 Mostre gratis și franco. — Liferatie conform mostrei.
 P. T. public se face atent, că cumpărând direct dela fabrică are mai mare avantaju ca dela alții. Firma Kiesel-Amhof in Brünn trimite stofe cu prețurile fabricii fără adaos séu rabatul ce-l scototesc croitorii. 65,18-24

Specialitate contra Piosnitelor, Purecilor, Gândacii de bucatării, Molii, Pădușii de zăvălele domestice etc. etc.

Zacherlin
 are efect miraculos! Nu există alt mijloc de a prăpădi ori și ce insecte, de aceea îl laudă milioane de cumpărători; și e foarte cautat. Semnele sunt: 1) Sticla sigilată. 2) Numele: „Zacherlin.“
 Se află de vânzare: în Brașov: La Domnii I. L. et A. Hesshaimer, Heinrich Zinz, Dimitrie Eremias nepoții, Emil Por, Karl Irk, Julius Müller, Carol Schuster farmacist, Teutsch et Tarter, N. Grădinar, Eduard Kugler farm., Julius Hornung farmacist, Heinrich G. Obert, Ferdinand Jekelius farmacist, Victor Roth farmacist, Heinrich Wagner, Karl Harth, Rudolf Stingl, Ioan Dușoiu, Fritz Geisberger, Fritz Czekely, Lazar & Verzar, Heinrich Petersberger. În Făgăraș: La Domnii: Johann P. Hermann, R. G. Romanțianu, I. Iarosch, Heinrich Schul Alexander Nehrer. — În Cohalm: La Domnii: Ernst Wolff, Eduard Victor Melas. În Osobányos: la dl Vajda József și unde sunt afisate placate.

KAMGARN NEGRU.
Costume pentru bărbați
 din lână curată, cu garanție, asortiment bogat, executare cu gust, cu prețurile fabricii recomandă
ADOLF F. MAZANEK
 deposit principal al fabricii de postav din Timiș.
 3-20 Strada Hirscher Nr. 20.
 La cerere se trimitte mostre gratis și franco.
 — Prețuri ieftine ale fabricii. —
 Haveloks dela 10 fl. in sus.

Sticlărie, Porcelan, Lampe.
 Subscrișii avem onorea a aduce la cunoștința on. public, că am cumpărat
Magasinul de Sticlărie și Porcelan
 al firmei **Karl Müller,**
 și vom continua această afacere sub firma:
successorii lui KARL MÜLLER, JEKELIUS & STOTZ.
 Ne rugăm ca se fim onorați tot cu acea-și încredere, ca și antecesorul nostru.
 Cu totă stima:
 successorii lui **KARL MÜLLER, Jekelius & Stotz.**
 3-3.241.
 Se vinde en gros și în detail.

DÜRKOPP'S
Diana-Velocipede
 sunt nemai întrecute în
 Soliditate, elegantă și mers ușor!
 Modele construite în 1898 cu multe înoriri se pot vedea la reprezentantul
JULIUS TEUSCH Brașov, strada garei.

Numai pe ómenii tineri
 îi interesă. **Injecția Orientală** a Dr. BOITON din Paris
 după întrebuințarea de câte-va zile lecușce și cele mai învechite suferințe. **Oleiu Santal** și **Balsam Copaive** devine de prisos, de órece aceste mijloce strică stomacul și nu vindecă bóla.
 Prețul unei sticle BOITON Injecția 1 florin.
 Deposit general pentru Ungaria:
Apoteca ZOLTAN BELA Budapesta,
 V. Grosse-Kronnengasse Nr. 23. (Ecke Széchenyi-piaz).
 Se află în farmaciile mai mari. Depou principal la farmacia Carl Schuster în Brașov.
 Adresa pentru comande cu posta:
Farmacia ZOLTAN Budapesta.
 37-60

Tipografia de typuri veritabile de cauciu în tóte limbile și tótă mărimea precum și Stampiglii și sigile se pot comanda direct dela fabricantul **J. LEWIN,** fabrica de stampuri, **Wien, Adlergasse Nr. 14, u. Telefon Nr. 12179.**
 Practice pentru cadourii ocașionale și de sêrbători:
 O tipografie de mână completă, cu razim patent, clește și vâpsela (pasta) permanentă, pentru efectuarea de tipărituri diferite: bilete de vizită, adrese, cuverte, circulare etc. se vënd ou
 80 Tipuri . . . fl. 1.20 cr.
 130 „ . . . „ 2.—
 190 „ . . . „ 2.50 „
 225 „ . . . „ 3.—
 320 „ . . . „ 3.75 „
 400 „ . . . „ 4.50 „
 In cas de nu convine primesc retour.
 — Agenți se caută — Prețuri curente gratis și franco. —